

1 oktober 2023

**VERZOEND MET GOD,
VERZOEND MET ELKAAR
EN VERBONDEN MET ISRAEL**

Efeziërs 2, vers 11 t/m 22

Soms helpt het om terug te kijken. Niet altijd – soms moet je juist *niet* terugkijken – maar er zijn situaties waarin het wel heel goed kan zijn om terug te kijken. Bijvoorbeeld als je een revalidatietraject door moet. Als je dan kijkt naar wat je op dat moment kan, dan wordt je niet vrolijk. 'Je kunt dit nog niet en dat nog niet en dat ook nog niet.' En als je naar de toekomst kijkt, zak je misschien ook de moed in de schoenen: moet ik nog zoveel weken door ploeteren? 'Maar kijk nu eens naar waar je bent begonnen', zo zegt dan soms een familielid, of misschien wel de dokter. 'Weet je nog hoe ernstig je eraan toe was? Hoeveel pijn je had, toen het was gebeurd?' 'Kijk eens naar waar je helemaal vandaan moest komen en naar hoe het nu al is'.

Zoiets lijkt Paulus in Efeze 2 tegen de lezers te zeggen. Paulus neemt de christenen van de kerk in Efeze mee terug naar hoe het vroeger was en kijkt vervolgens met hen naar hoe het nu is. Waarom Paulus dat doet, waarom die Efeziërs dat op dat moment nodig hadden, weet ik niet precies. Misschien dat de gemeente in een identiteitscrisis zat. Misschien – ik kijk even naar de gemeente in Efeze met onze ervaringen van het kerk-zijn nu - misschien dat de gemeente wel wat kleiner werd en ze een beetje zoekende waren naar welke kant ze nu op moesten gaan, wat ze moesten veranderen en wat ze vooral moesten vasthouden. Misschien dat de gemeente wel een beetje moe was geworden van alle vragen en alle mogelijkheden die op hen afkwamen en de gemeenteleden toch wel heel erg verschillend bleken te zijn ten opzichte van elkaar. Nu, Paulus neemt hen mee terug: je kunt wel naar het nu kijken en naar de toekomst – en dat moet je ook wel doen – maar ik neem je eerst nog even mee naar hoe het is geweest. We gaan in de preek met Paulus dezelfde beweging maken, de beweging terug... en we zullen dan drie dingen gaan ontdekken die wij vast moeten houden. Ik vertel vanuit ons Bijbelgedeelte iets (1) over onze rijkdom. (2) iets over onze opdracht. En (3) iets over onze relatie Israël.

(1) Als Paulus met de Efeziërs terugkijkt, dan gebruikt hij een beeld om duidelijk te maken wat het verschil is tussen de situatie vroeger en de situatie van nu. Paulus gebruikt de tempel van God in Jeruzalem (die er in Paulus' tijd nog stond) als beeld. Omdat God op die plaats Zijn volk wilde ontmoeten, was de tempel heilig: want: gevuld met Gods aanwezigheid. Er golden bij de tempel strikte regels: de heidenen, de niet-joden, mochten alleen op 'het voorhof van de heidenen' komen, rondom de tempel. De joden zelf mochten ook op het binnenplein komen, zeg maar: 'dichter bij God'. De priesters mochten nog dichter bij God bij God komen, zij mochten *in* de tempel komen, in Gods huis. En de hogepriester, die alleen, mocht in het heiligste van de tempel (het heilige der heiligen) komen, waar Gods troon (de ark van het verbond) stond. Deze regels

werden uiterst streng gehandhaafd. Er is zelfs uit die tijd een bordje gevonden dat op een pilaar hing, die op het tempelplein heeft gestaan en op dat bordje stond: 'geen vreemdeling mag binnengaan binnen de balustrade rond de tempel en omheining. Wie daar wordt betrapt, is zelf verantwoordelijk voor zijn dood, die het gevolg zal zijn.' Met Gods heiligheid valt niet te spotten.

De heidenen die christen zijn geworden en nu lid zijn van de gemeente van Efeze, die zouden dus nooit in de tempel van Jeruzalem hebben mogen komen. Er was een strikte scheiding tussen jood en niet-jood. Maar nu, zo zegt Paulus, nu is alles anders geworden. Nee, bij de tempel in Jeruzalem was toen nog alles hetzelfde. Daar hing waarschijnlijk nog steeds dat bordje 'verboden toegang' daarop. Paulus doelt op iets anders. Vers 13: 'in Christus Jezus bent u, die voorheen veraf was, door het bloed van Christus dichtbij gekomen.' De heidenen in Efeze, die in Jezus zijn gaan geloven mogen nu ook dichtbij komen, dicht bij God! Paulus gaat verder (vers 14): 'want Hij (Jezus) is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft hij de vijandschap in Zijn vlees teniet gedaan...' De gelovigen van Efeze mogen ook bij deze God horen! De omheining die er tussen de niet-joden en de joden stond, die muur is door Jezus afgebroken. Joden en niet-joden mogen nu dankzij Jezus bij God behoren. Ja, nog veel sterker: *zij vormen nu samen de tempel waar God wil wonen*. God had ervoor gekozen om eeuwen lang in de tempel te Jeruzalem woning te nemen, maar nu is er een nieuwe fase aangebroken voor de wereld: God woont daar waar niet-joden en joden Jezus belijden en samen een gemeente vormen. *Daar* is nu Gods tempel. Daar woont God. Paulus omschrijft de gemeente van Efeze zo: 'gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de Hoeksteen is, op Wie het hele gebouw, goed samengevoegd, uitgroeit tot een heilige tempel in de Heere. *Jullie* zijn nu Gods tempel!

We hadden het over 'waarom het zo goed is om terug te kijken'... Nu, Paulus wil met dit beeld van de tempel zeggen: 'zie je hoe geweldig rijk je nu mag zijn? Vroeger moesten jullie als niet-joden op afstand blijven. Vroeger kende je God niet eens. Je was 'zonder God in deze wereld', zo zegt Paulus letterlijk. Je hoorde niet bij de God van Israël. Je leefde ver op afstand van Hem. En daardoor deelde je ook niet in de beloften die God aan Israël had gegeven, zo vertelt Paulus. (Die beloften waar wij in de laatste maanden tijdens de preken serie over Abraham het steeds over hadden gehoord). Je was daardoor zonder hoop. Maar nu is er een nieuwe fase voor jullie! Er is een nieuwe fase voor heel de wereld aangebroken! Het bordje 'verboden toegang' is weggehaald. De hele tussenmuur is weggehaald, de scheidingswand is omver gehaald. Jullie mogen nu ook heel dicht bij God zijn. Ja, nog krachtiger uitgedrukt: samen met alle andere gelovigen vormen jullie Gods huis. God woont niet alleen tussen een paar stenen muren, in een gebouw in Jeruzalem. God woont te midden van jullie! En jullie mogen daardoor ook delen in die beloften. Jullie mogen nu in de wereld leven met hoop, met verwachting, met verwachting op God.

Besef je, besef je u hoe rijk wij zijn? Hoe geweldig gezegend wij zijn? Ja, met eten en drinken en onderdak.

Misschien ook met een goede gezondheid. Maar ik bedoel het nog anders: dat wij ontzettend gezegend zijn met God? Wij mogen delen in de beloften van God. Dat betekent: ons leven, uw leven, is opgenomen in een groter verhaal, in Gods verhaal. Jouw leven - hoe mooi of hoe ingewikkeld het ook is - wordt gedragen door Gods beloften. Gods beloften dat Hij je altijd vast zal houden. Gods beloften dat Hij je nooit zal vergeten. Gods beloften dat je leven voor eeuwig geborgen mag zijn in Hem. Je leven is geen grap. Geen toevalstreffer. Iets wat binnenkort gewoon weer niets zal zijn. Nee, je leven gaat ergens naar toe! Je mag leven met hoop. Met hoop voor de toekomst.

In de media werd verteld dat jongeren en jongvolwassenen soms heel weinig hoop hebben. Omdat zij zoveel moeten kunnen en moeten presteren, op school, op sport, en je moet goed overkomen, leuk eruit zien enzovoort. Maar - zo hoorde ik afgelopen week toen ik met onze dochter jeugdjournaal keek - zelfs kinderen maken zich al heel veel zorgen. Ze maken zich zorgen over hoe het met deze wereld zal gaan. Vorige week is een aantal kinderen in Straatsburg een rechtszaak begonnen tegen een heel aantal vervuilende landen, omdat zij de wereld kapot zien gaan. In onze tijd is er zoveel hoop verdampt..., Logisch als er zoveel stress en psychische spanningen zijn is in mensenlevens en als er zoveel in de wereld gebeurt - en dat ga ik in deze preek niet allemaal wegpraten - maar: **wij zijn mensen met hoop**. Want wij geloven in een God van hoop. Wij mogen bij deze God horen. God wil bij ons horen!

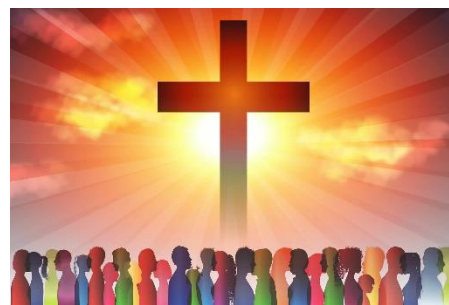
Stel je voor: dat had dus ook *niet* zo kunnen zijn! Je had ook niet kunnen geloven. Het zonder God moeten doen. Was je er dan slechter aan toe? Nou, als ik naar de gemiddelde niet-christen in mijn omgeving kijk: dat valt wel mee. Niet-christenen zijn volgens mij niet zoveel ongelukkiger. En het is niet zo dat christenen altijd lichtvoetiger door het leven gaan en minder last hebben van persoonlijke problemen. Maar toch...: hier in de kerk mag je je hoop uitzingen. Hier mag je met alle andere gelovigen samen uitzien naar Gods toekomst, een toekomst die zelfs door de dood niet meer kapot te krijgen is. Hier bij God mag je weten van genade, van liefde van God zonder dat je daar iets voor moet doen. Hier mag je weten van vergeving en aanvaarding, zonder maskertjes op te hoeven houden of oppervlakkig te blijven. Hier bij God is het zo goed. Hier mag je alle rechten en privileges hebben die bij het geloof horen, want: 'medeburgers van God', zegt Paulus. Je hebt het staatsburgerschap van het Koninkrijk van God! Of een ander beeld van Paulus: Je mag je opgenomen weten in Gods familie, 'huisgenoten van God', zo noemt Paulus het. Dus: kind aan huis!

Ja, christen zijn is niet altijd ontspannen en comfortabel. En geloven is wetenschappelijk gezien best discutabel. Kerkdiensten zijn voor je gevoel soms misschien saai. Gemeente-zijn: er zijn honderd theorieën over hoe het beter kan en wat er veranderd moet worden. En het dagelijks leven kan vaak eigenlijk ook wel gerust zonder God misschien. Maar... *zullen wij eerst met elkaar vieren hoe rijk wij in Christus mogen zijn?* Kijk eens terug naar de tijd dat je niet bij God behoorde, dat zou zijn Paulus. Probeer je eens in te denken hoe dat zou zijn geweest... en kijk nu eens! Besef je hoe rijk je bent?

(2) 'In Christus Jezus zijn jullie, die voorheen veraf waren, door het bloed van Christus dichtbij gekomen',

zo zegt Paulus. Jezus heeft ons met God verzoend, door Zijn bloed te laten vergieten op Golgotha, aan het kruis. Je mag nu bij God horen, door het geloof in Jezus' verzoening. Dat is één. *Maar Paulus heeft het ook nog over een andere verzoening*. Vers 16: 'opdat Jezus die beiden in één lichaam met God zou verzoenen door het kruis'. Die beiden, dat zijn: joden en niet-joden. Ook joden en niet-joden worden door Jezus verzoend met elkaar. Zij vormen samen één lichaam, één mens, een eenheid dankzij Jezus.

Over onze verzoening met God is in de afgelopen eeuwen in de kerk veel gesproken. Luther trapte af met de vraag 'hoe krijg ik een genadig God?' Sindsdien hebben wij heel veel over die persoonlijke relatie met God, die relatie die hersteld moest worden, nagedacht. Nu, dat is goed. Maar het is in de loop der tijd allemaal wel heel erg persoonlijk geworden... Of je dat Luther moet kwalijk nemen, vraag ik mij af..., na zijn tijd is het individualisme opgekomen en de kerk lijkt daar wel in mee te zijn gegaan...: verzoening met God, *mijn* relatie met God, 'God-en-ik, als dat maar goed zit.' Paulus wijst hier in Efeze 2 op een andere kant van de verzoening, van Jezus' offer: Jezus brengt niet alleen God en jou bij elkaar..., maar ook jij en die ander worden via het kruis ook met elkaar verbonden. Muren die er tussen jou en de ander staan, of de muren die je misschien om jezelf heen hebt gemetseld, worden door Jezus afgebroken. Joden en heidenen mogen in een gemeente geen vreemden meer voor elkaar zijn. Paulus zei dat in een tijd, waarin door heidenen argwanend naar joden werd gekeken. Die joden waren mensen 'zonder God', zo noemden Romeinen hen. Want joden hadden in tegenstelling tot de Romeinen geen godenbeelden, zelfs in de tempel van Jeruzalem was geen beeld te vinden. Heidenen keken argwanend naar joden, met alle pesterijen en vervolgingen van dien. En joden keken met minachting naar heidenen, als 'onbesnedenen'. 'Honden' zo werden de heidenen soms ook wel door de joden genoemd. Kan je er iets van voorstellen wat het moet zijn geweest als Paulus nu zegt dat die scheidingswand tussen joden en niet-joden door Jezus is afgebroken? Hoe dit voor beide partijen haast niet te volgen moet zijn geweest?

Maar ik denk hè, dat dit nog maar het begin voor God is geweest. Ik denk dat God nog veel meer plan is. Dat die eenheid tussen gelovigen

nog veel breder is bedoeld dan de eenheid tussen joden en niet-joden. Paulus zegt het ook in zijn Galatenbrief: 'in Christus is het niet van belang of men jood is of Griek..., *maar ook niet of men slaaf is of vrij mens, of dat men man is of vrouw...*' Ik denk dat die Efeziërs misschien best flink aan die eenheid hebben moeten wennen en hebben moeten werken..., maar ik denk dat wij er ook nog steeds flink aan moeten werken. Want in onze tijd - een tijd zonder grenzen - zie je juist weer bepaalde kerkmuren worden opgetrokken, om een beetje veiligheid in alle verwarring te geven. In onze tijd - vol emancipatie en gelijkheidsdenken - zie je hoe

vrouwen nog steeds op een vernederende manier worden behandeld met seksuele opmerkingen of handtastelijkheden en zich onveilig voelen op de werkvloer of waar dan ook. En nog steeds zijn er homograppen alsof homo's inferieure mensen zijn. En de eenheid tussen rijke landen en arme landen is ook nog niet heel ver gevorderd: wat staan er nog een muren overeind. Soms letterlijke muren.

Als je gelooft in Jezus als de Verzoener en Redder..., dan mag je geloven dat het goed mag zijn tussen u en God – een zegen! - maar als je gelooft in Jezus als de Verzoener en Redder, dan betekent dat ook dat je verbonden bent met die ander. Verzoend met die heel andere ander hier in de kerk – of je nu wilt of niet. Maar misschien zijn er ook nog heel wat andere muurtjes om af te breken om die verzoening die Jezus bracht echt vorm te geven in je leven.

(3) Nu naar ons laatste punt: onze relatie met het volk Israël. Paulus benadrukt heel sterk dat er in de gemeente geen scheidingsmuur mag zijn tussen joden en niet-joden. Maar dat betekent niet dat eigen afkomst en identiteit moesten worden opgegeven. Nee: joden zijn en blijven joden. En wij zijn 'erbij gekomen'. Wij mogen – in de woorden van Paulus – nu medeburgers zijn. God is niet zoals bij ganzenbord na Israël helemaal overnieuw begonnen. Nee God heeft een nieuwe stap gezet in Zijn plan met deze wereld en de grenzen opengesteld om ons er ook bij te roepen om ook deel uit te maken van Zijn Koninkrijk. Ik wil nu op deze Israëlzondag een paar punten noemen, waarom de joden voor het geloof niet te missen zijn en waarom joden dus niet zomaar onzichtbaar moeten worden, ook al mogen wij met elkaar een eenheid zonder scheidingsmuren vormen. Waarom hebben wij als gemeente hier in Maarsen in 2023 de joden nodig?

Nu, eerst heel logisch: God is met hen begonnen. God heeft Zichzelf zelfs de God van Israël laten noemen. Heel Gods werk, Gods plan met deze wereld is dan ook met Israël verweven.

Ik heb laatst weer een IKEA-kast in elkaar gezet en- één ding heb ik in al die jaren van IKEA-kasten geleerd: sla niet de eerste stappen van de handleiding over. Ik denk dat dit ook in het geloof geldt: Gods bouwwerk is begonnen met Israël en als wij die geschiedenis van God met Israël zouden vergeten, dan komen wij met al ons medebouwen verkeerd uit, denk ik.

Maar ook als wij naar Jezus kijken, het centrum van ons geloof: heel Zijn kruisdood, Zijn offer, het woord 'verzoening', de vloek die Hij droeg..., van al die heel belangrijke dingen in ons geloof kan je niets van begrijpen zonder Israël en de offers in Israël en Gods omgang met Israël. Zonder Israël wordt Jezus heel erg algemeen. Dan houd je een inspirerend voorbeeld over, maar niet de Redder van je leven, die om onze zonden het offer van Zijn leven heeft gebracht, zoals het lam van het joodse Pesach en de offers in de tempel.

Zonder Israël en Gods weg met Israël verschaalt je geloof, wordt het algemeen en een beetje zoals wij mensen zouden willen dat God en geloof in elkaar zitten.

Juist Gods keuze voor Israël zet alles van ons geloof op scherp. Waarom? Nu, ook al zou je 100 boeken over het geloof lezen, je zult nooit gaan begrijpen waarom God uitgerekend voor Israël had gekozen. Nu, laat dat

een reminder zijn dat u en ik God nooit helemaal zullen kunnen narekenen. Israël herinnert mij er telkens weer aan dat God God is en dat God Zijn eigen weg gaat... en dat ik maar een heel klein mensje ben die soms niets van Gods wijsheid begrijp en die God alleen maar eerbiedig op Zijn weg met deze wereld kan volgen. De God van Israël is niet een algemene God - de optelsom van alle religies en Godsbeelden bij elkaar. God gaat Zijn eigen weg, is volkomen heilig, anders, ver boven ons verheven... en ik ben volkomen afhankelijk van Zijn wil en Zijn genade.

Maar dat is het dan ook! Hoe is het mogelijk dat God het met dat volk Israël uithoudt? Als je die geschiedenis van Israël in de Bijbel leest... hoe zij steeds weer Gods liefde onbeantwoord laat, God teleurstelt, er in hun samenleving een zootje van maakt... en God blijft haar steeds weer liefhebben, terugtrekken en vasthouden... tot in 2023 is Israël door God vastgehouden, alle menselijke pogingen tot uitroeiing van het volk Israël ten spijt. Nu dat is God. Met een liefde zo diep. Met een trouw zo groot. Met een genade zo wonderlijk. God Die goddelozen liefheeft. Niet te begrijpen! Maar die hoop en dat vertrouwen mogen wij vasthouden, door steeds weer naar Gods trouw aan Israël te kijken.

Israël hebben wij dus op allerlei manieren nodig. Ze is trouwens ook een waarschuwing voor ons. Want blijkbaar kan je zoals Israël dicht bij God leven, maar toch niet begrijpen Wie Jezus voor je is. De joden hebben bij het lezen van de Bijbel een bedekking op hun gezicht, zo schrijft Paulus. Daardoor zien ze Jezus niet. Nu, wij lezen volgens mij over het algemeen heel veel minder de Bijbel dan de gelovige joden. Hoe staat het dan met die bedekking van onze ogen? Een theoloog schreef eens heel kritisch: 'als je niet de Bijbel leest, wees dan ook niet bang dat je Jezus in je leven zult zien.' De joden zijn een waarschuwing: Gods genade is gratis, maar Jezus is niet zomaar verkrijgbaar, het geloof is niet iets wat je zomaar aan komt waaien en wat wel goed zit.

Maar het allerbelangrijkste van het volk Israël vind ik dit – en daar sluit ik mee af: *het volk Israël doet mij veel aan Jezus denken...* Wat doet het volk Israël mij veel aan de Messias van Israël, aan Jezus Christus, denken! Hoe ook het volk Israël zoveel onbegrip en ook vijandschap heeft moeten ervaren... Hoe men manieren zocht om haar te doden, uit te roeien... Er was geen plaats voor haar in de herberg van de wereld, en nog steeds wordt haar door veel volken geen plaats gegund, ook al vieren wij 75 jaar de staat Israël. Israël roept weerstand op. Wordt vervolgd. Gedood. Ik ga Israël niet verheerlijken hoor, alsof aan haar niets mankeert. En ook ik zie geen oplossing voor alle problemen in het Midden-Oosten, van Israël en de Palestijnen enzovoort. Maar Israël doet mij soms zo aan Jezus denken – logisch, want Jezus was ook Zoon van Israël – en daarom alleen al heb ik Israël nodig. ...

Ik vat de preek samen: *Door Jezus verzoend met God. Door Jezus verzoend met elkaar. En onopgeefbaar verbonden met Israël. Wat zijn wij rijk, hè?*

GESPREKSVRAGEN

Vraag 1

Wat raakte je in de preek? Wat viel je op? Waar bleef je bij hangen?

Vraag 2

Bijbeltekst: *'En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees teniet gedaan'* (Efeziërs 2, vers 14-15).

En een citaat uit de preek: 'Ik denk dat dit nog maar het begin voor God is geweest. Ik denk dat God nog veel meer plan is. Ik denk dat de eenheid tussen gelovigen nog veel breder is bedoeld dan de eenheid tussen joden en niet joden.'

- 2a Op welke terreinen zou er nog meer naar eenheid moeten worden gezocht en zouden er nog meer tussenmuren moeten worden afgebroken?
(Denk bijvoorbeeld de aan eenheid of de scheidingswanden tussen wijkgemeenten, kerkelijke richtingen, mannen en vrouwen, hetero's en homo's, diverse huidskleuren, verschillende generaties, bepaalde culturen, diverse sociale lagen van de bevolking, verschillende religies).
- 2b Hoe komt het toch dat er nog steeds scheidingsmuren bestaan?
Of vind je het zelf ook op sommige momenten lastig om over zo'n muur heen te stappen, of deze muur af te breken?
- 2c Op welke momenten dank je God voor eenheid?

Vraag 3

Vers 14: 'want Hij (Christus) is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft.

- 3a Als je kijkt naar 'Kerk' en 'Israël', hoe zit het dan met de eenheid? Verbindt Christus, of verdeeld Christus? Met andere woorden: maakt de Heere Jezus eenheid, of juist scheiding?
- 3b In hoeverre voel jij je verbonden met Israël?
Hoe uit zich die verbondenheid met Israël in je (geloofs)leven?

Vraag 4

Bijbeltekst: *...tot een heilige tempel in de Heere... een woning van God, in de Geest* (Efeziërs 2, vers 21 en 22)

- 4a Wat roept deze omschrijving van de christelijke gemeente bij je op aan gedachten en gevoelens?
- 4b Wat betekenen deze 'eretitels' van de kerk voor ons handelen en ons gemeente-zijn?

Benieuwd naar hoe andere gemeenteleden de preek hebben beluisterd en wat zij als antwoorden op deze vragen geven?
Van harte welkom voor koffie en een goed (na)gesprek of luistermoment op woensdag 11 oktober, om 20.00 uur in 't Honk!